

AKO PRAMEŇ ŽIVOTA

Viac ako symbolický je názov publikácie a výstavy Rudolfa Schustera Ako prameň života. Je totiž realistický, je verným obrazom širokých a plodných aktivít tohto priam renesančného človeka, ktorý tak neprehliadnuteľne vstúpil nielen do slovenskej politiky, ale aj do slovenskej kultúry. Pri vernisážach, ako je táto, pri prezentácii kníh, obrazov či hoci fotografií, sa akosi patrí povedať niekoľko priateľských slov o autorovi, čosi aj nadhodnotiť a tu a tam sa nebáť ani pátosu. Vedť nie je našou úlohou kritizovať, či upozorňovať na prípadné nedostatky. No keď sa mi dostalo cti prihovoriť sa vám pri tejto udalosti, môžem s čistým svedomím zahodiť za chrbát akúkoľvek kurtoáziu, nemusím sa pokrytecky snažiť zhladávať komplimenty, akoby som chválil nevestu pred sobášom. Pretože stačí len spomenúť reálne fakty. Nikto nemôže spochybníť, že Rudolf Schuster bol ako prvý prezident Slovenskej republiky volený občanmi a tým získal silný mandát pre svoje pôsobenie vo funkcii, bol to on, ktorý výdatnou mierou dosiahol to, že Slovenská republika sa stala členom EÚ a NATO. Nemožno spochybníť jeho zásluhy za rekonštrukciu Košíc, jeho pôsobenie vo funkcii predsedu Slovenskej národnej rady, jeho účinkovanie vo funkcii veľvyslanca SR v Kanade, jeho spoločenské a politické aktivity. Už len politická činnosť Rudolfa Schustera samo o sebe stačí na to, aby tento muž vystúpil z histórie a stal sa legendou, akou sú povedzme Štefánik či Dubček. Už teraz je zjavné, že jeho pôsobenie v prezidentskej funkcii je nedocenené a že historici a politológovia skôr či neskôr zhodnotia jeho prínos v moderných dejinách Slovenska. Len nedávno sa Rudolf Schuster dožil okrúhlych osemdesiatín, čo je nielen úctyhodný biologický vek, ale živor naplnený zmysluplnou prácou, tvorivou činnosťou a napriek neraz neľahkému údely, aj optimizmom.

Ale nie o politike je mojich pár slov, akokoľvek onú politiku obísť nemôžeme a ani nechceme. Venujme sa však tomu, čo je akousi pridanou hodnotou jeho na udalosti a aktivity bohatého života. Keby Rudolf Schuster nebol prezidentom, tak by sme mu – opäť bez poklonkovania – museli uznať, že je nielen odvážnym cestovateľom, vedť, odvážnych i komótnych cestovateľov je v našich časoch požehnané, ale aj vynikajúcim fotografom. A opäť si pomôžem faktami: publikácia Ako prameň života je dôkazom toho, aké časti našej planéty navštívil, aké podal svedectvo o prírode a ľuďoch Brazílie, Islandu, Aljašky, Grónska, Kanady, Kamčatky, Čukotky, New Yorku, Južného aj Severného pólu. Úžasná a farbami hýriaca krajina, unikátne pohľady na zvieratá, ľudí, prírodné krásy, to je posolstvo, ktoré nám ponúka slovenský cestovateľ, ktorý sa vyrovná veľkým

cestovateľom českej i slovenskej histórie, vrátane Náprstka, Holuba, Zikmunda a Hanzelku, Štefánika, Barabáša, aby som spomenul iba niektorých. Kniha i výstava sú prierezom jeho fotografickej tvorby, no nielen fotografickej: veď okrem pôsobivých a podmanivých fotografií sú súčasťou knihy aj cestopisné črty, presné a jadrné, vo svojej podstate vystihujúce všetko dôležité, čo súviselo s fotografovaním. A tu sa dostávam aj k literárnej činnosti Rudolfa Schustera, pretože on je autorom desiatok kníh, rozhlasových a televíznych hier, politologických spomienok, najnovšie aj divadelnej hry v košickom divadle o Bocatiovi. Najmä Schusterove texty o jeho politických aktivitách, o jeho pôsobení v Národnej rade, vo funkcii veľvyslanca, predsedu strany SOP, potom prezidenta, sú cenným pramenným materiálom, o ktorý sa budú môcť opierať neskorší historici a politológovia. Napokon, je to naša história, nemôžeme ju ignorovať, musíme sa čestne a zodpovedne postaviť pred súdy dejín. A tie nám nič neodpustia.

Žiada sa mi povedať ešte niekoľko viet o charaktere. Charakter je v našej spoločnosti úzkoprofilový tovar. Rudolf Schuster nikdy nezaprel sám seba, svoju minulosť, svoje pôsobenie počas celého jeho profesijnej, aj politickej dráhy. Nikdy nepovedal, že sa dištancuje sám od seba. Veď jeho osud je osudom celej našej spoločnosti, ako cez neho, tak aj cez našu spoločnosť sa prehnali búrky histórie. Prečo by sme to mali zamlčať, zapierať, odmietať? Máme sa zrieknuť seba, svojich úspechov či svojich omylov? Úplné a nefalšované uchopenie reality je cestou k poznaniu, cestou k pravde. To by mohlo byť posolstvo, ktoré pre ďalšie garnitúry politikov, ako aj občanov Slovenskej republiky odkazuje Rudolf Schuster.

Prameň života Rudolfa Schustera sa napája z hlbín zeme, kde je ukrytý akýsi minerál optimizmu. Pretože nech už bolo a bude dobré či zlé v našom živote, nemôže prevládnúť skepsa, nedôvera a pesimizmus. Óda na radosť podľa Rudolfa Schustera je viera vo vlastné sily, tvorivú činnosť, priateľstvo a nádej, že život je na to, aby sa žil a nie na to, aby sa preplakal. Nič viac a nič menej.

LUBOŠ JURÍK, 20. marca 2014